

شماره چاپ: ۴۷۰

شماره ثبت: ۲۴۴

دوره نهم - سال اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۲/۲/۱۸

اظهارنظر کارشناسی درباره:
«طرح تشکیل سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی»
(کلیات طرح)

کد موضوعی: ۲۴۰

شماره مسلسل: ۱-۱۳۲۵۹

فروردین ماه ۱۳۹۴

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱.....چکیده
- ۲.....مقدمه
- ۴.....تشکیل نهاد مستقل ضدفساد در پرتو اسناد بین المللی
- ۵.....برخی ویژگی‌ها و فواید سازمان مستقل مبارزه با مفسد اقتصادی
- ۷.....برخی دلایل ناکارآمدی اقدامات راجع به مبارزه با مفسد اقتصادی
- ۱۲.....ضرورت تشکیل سازمان مبارزه با مفسد اقتصادی
- ۱۵.....جمع بندی
- ۱۶.....پیوست‌ها

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح تشکیل سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی»
(کلیات طرح)

چکیده

طرح تشکیل سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی با هدف مرتفع نمودن نقایص و موانع فعلی موجود در امر مبارزه با مفاسد اقتصادی که در این گزارش به برخی از آنها اشاره شده ارائه گردیده و برای رفع آنها تمهیدات لازم اندیشیده شده است. تشکیل شورای راهبردی و سیاستگذاری، احصای جرائم اقتصادی مهم، تجمیع پرونده‌های جرائم اقتصادی کلان در سازمان، تشکیل سازمان‌های استانی در صورت ضرورت، زمینه‌سازی برای مشارکت عمومی در خصوص افشای مفاسد اقتصادی و حمایت معنوی، مالی و جانی از افشاکنندگان، شهود، ضابطان و قضات مبارزه با مفاسد اقتصادی، برخورد قانونی با کسانی که شهادت دروغ می‌دهند و به ناحق افراد را متهم به فساد می‌کنند، الزام مسئولان سازمان جهت اعلام اسامی محکومان مفاسد اقتصادی، اتخاذ تمهیدات لازم برای تسریع در رسیدگی به پرونده‌های مفاسد اقتصادی، تعلیق مقامات متهم به فساد اقتصادی پس از صدور کیفرخواست، استفاده از فنون ویژه برای کشف جرائم اقتصادی و شناسایی متهمان توسط ضابطان با هماهنگی قضات و تربیت ضابطان و قضات مورد نیاز از طریق راه‌اندازی رشته مربوطه در مقطع کارشناسی ارشد قسمت‌های دیگری از

احکام این طرح برای تقویت و ارتقای رتبه کشور در پیشگیری و برخورد با مفاسد اقتصادی است.

مقدمه

تحمیل هزینه‌های بسیار بالای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی فساد موجب شده در چند دهه اخیر مبارزه با فساد به اولویت اصلی بسیاری از کشورها مبدل شود. فساد اقتصادی باعث ازهم‌گسیختگی اجتماعی و اختلال در عملکرد نظام اقتصادی می‌شود. آنچه بیشتر گرایش و عزم دولت‌ها را در امر مبارزه با مفاسد اقتصادی و اداری، جدی‌تر می‌سازد مطالبه و خواست مردم در مبارزه با مفاسد اقتصادی می‌باشد. از این رو تقریباً تمام دولت‌ها به‌منظور ارتقا، رشد و افزایش ثبات و کاهش فقر در کشور خود مبارزه با فساد را در سطوح مختلف بین برنامه‌های خود گنجانده‌اند.

مسئله مبارزه با فساد اداری و اقتصادی در بسیاری از کشورها در قالب یکی از مهمترین موضوعات حاکمیتی مورد توجه قرار دارد. در کشور ما نیز مسئله مبارزه با فساد از دیرباز در چنین چارچوبی از سوی حاکمیت مدنظر قرار گرفته و رهبر معظم انقلاب در موارد متعددی بر مبارزه فراگیر و جدی با فساد تأکید کرده‌اند، با این حال اقدامات انجام شده در قالب صدور ابلاغیه‌ها، قوانین و حتی نهادسازی نتایج درخشان و مطلوبی به همراه نداشته است. گواه این موضوع هم پرونده‌هایی است که با توجه به ارقام سنگین تخلفات ارتكابی نگرانی‌های مربوط به چگونگی مبارزه با این معضل را دوچندان نموده و باعث شده است که افکار عمومی «مسئله» بودن مفاسد اقتصادی را با تمام وجود احساس کنند. چنین وضعیتی باعث شده اتخاذ تدابیر ویژه و راهکارهایی

برای مبارزه با مفاسد اقتصادی در جامعه به یک ضرورت برای مسئولان و تصمیم‌گیران تبدیل شود.

چنانچه اشاره شد در کشور ما نیز اقدامات مختلفی درخصوص مقابله با مفاسد اقتصادی صورت پذیرفته است که البته این گزارش درصدد ارزیابی اقدامات مزبور نمی‌باشد. آنچه مسلم است این است که این اقدامات گرچه تا حدودی مؤثر واقع شده است، اما وقوع جرائم و مفاسد مهم به‌ویژه در سال‌های اخیر نشان داده است که در مبارزه با اینگونه مفاسد موفقیت چشمگیری حاصل نشده است. از این‌رو با آسیب‌شناسی صورت گرفته درخصوص عدم موفقیت و پیشرفت در مهار مفاسد کلان اقتصادی پیش‌بینی تأسیس سازمانی با عنوان سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی در طرح مورد بحث در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است.

قبل از تبیین ضرورت تأسیس چنین سازمانی باید خاطر نشان کرد که انتخاب و استفاده از کلمه سازمان برای این نهاد بیشتر با هدف اقتداربخشی به این مجموعه بوده است، لذا نباید تصور شود که این مجموعه در پی تشکیل یک سازمان با مختصات و ویژگی‌های متعارف سازمان‌ها و ارگان‌های دیگر براساس معیارهای مشخص شده در قانون مدیریت خدمات کشوری است.

لازم به ذکر است که کشورهای مختلف با استفاده از ظرفیت‌های بومی و داخلی خود اقدامات مختلفی را به‌منظور کنترل و مهار این معضل انجام داده‌اند یکی از این اقدامات تأثیرگذار، تشکیل نهاد و یا کمیسیون مستقل ضدفساد بوده که در این گزارش نیز نمونه‌های موفق از این نهادسازی در برخی کشورها مورد بررسی قرار گرفته است (پیوست‌های ۱، ۲ و ۳).

تشکیل نهاد مستقل ضد فساد در پرتو اسناد بین‌المللی

ماده (۶) کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد که جمهوری اسلامی ایران نیز به استناد ماده واحده قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران^۱ به این کنوانسیون ملحق گردیده در خصوص تشکیل و تأسیس نهادهای مسئول پیشگیری از فساد برای مبارزه با مفاسد اقتصادی مقرر می‌دارد:

۱. هر کشور عضو، بر اساس اصول اساسی نظام حقوقی یا در صورت اقتضاء، وجود نهاد یا نهادهایی را که به وسیله روش‌هایی مانند موارد زیر از فساد جلوگیری می‌کنند، تضمین خواهد کرد:

الف) اجرای سیاست‌های موضوع ماده (۵) این کنوانسیون و در صورت اقتضاء نظارت و هماهنگی اجرای آن سیاست‌ها.

ب) افزایش و نشر آگاهی درباره پیشگیری از فساد.

۲. هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، به نهاد یا نهادهای موضوع بند «۱» این ماده استقلال لازم را اعطا خواهد کرد تا این نهاد یا نهادها را قادر

۱. ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت اصل یکصدوسی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تبصره زیر به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد مصوب ۱۳۸۲/۸/۹ برابر با ۳۱ اکتبر ۲۰۰۳ مجمع عمومی سازمان ملل متحد مشتمل بر هفتاد و یک ماده به شرح پیوست ملحق شود و سند الحاق را نزد امین اسناد کنوانسیون (دبیرکل سازمان ملل متحد) تودیع نماید.

تبصره - جمهوری اسلامی ایران خود را ملتزم به ترتیبات موضوع بند «۲» ماده (۶۶) کنوانسیون در خصوص ارجاع هرگونه اختلاف ناشی از تفسیر یا اجرای آن که از طریق مذاکره حل و فصل نشود، به داوری یا دیوان بین‌المللی دادگستری نمی‌داند. ارجاع اختلاف به داوری یا دیوان بین‌المللی دادگستری صرفاً در صورت رضایت کلیه طرف‌های اختلاف ممکن می‌باشد.

سازد وظایف خود را فارغ از نفوذ غیرضروری به نحو مؤثری انجام دهند و منابع مادی لازم و کارکنان متخصص و آموزشی که چنین کارکنانی ممکن است نیاز داشته باشند تا وظایف خود را انجام دهند، تأمین خواهد نمود.

۳. هر کشور عضو، نام و نشانی مرجع یا مراجعی را که ممکن است در توسعه و اجرای اقدامات ویژه جهت جلوگیری از فساد، سایر کشورهای عضو را یاری دهند، به دبیرکل سازمان ملل متحد اطلاع خواهد داد.

همچنین ماده (۳۶) این کنوانسیون در خصوص پیش‌بینی مراجع تخصصی مبارزه با فساد مقرر می‌دارد:

هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، وجود نهاد یا نهادها یا افراد متخصص در مبارزه با فساد از طریق اجرای قانون را تضمین خواهد نمود. طبق اصول اساسی نظام کشور به عضو چنین نهاد یا نهادها یا افرادی، استقلال لازم اعطا خواهد شد تا بتوانند به نحو مؤثر و بدون نفوذ نامعقول، وظایف خود را انجام دهند. چنین افراد یا کارکنان چنین نهاد یا نهادهایی باید از آموزش و منابع مناسب برخوردار باشند تا بتوانند وظایف خود را انجام دهند.

برخی ویژگی‌ها و فواید سازمان مستقل مبارزه با مفاسد اقتصادی

به نظر می‌رسد می‌توان فواید و آثار تشکیل و تأسیس یک سازمان مستقل مبارزه با مفاسد اقتصادی را به نحو خلاصه در موارد زیر برشمرد:

۱. داشتن یک سازمان مستقل مبارزه با فساد می‌تواند بیانگر اراده قاطع و جدی حاکمیت در امر مبارزه با فساد باشد.
۲. درجه بالایی از تخصص و دانش فنی در خصوص مبارزه با مفاسد اقتصادی به دست می‌آید.
۳. سطح بالای استقلال این نهاد می‌تواند سازمان را از فساد و دیگر تأثیرات ناخواسته مصون کند.
۴. یک سازمان کاملاً جدید آغاز به کار می‌کند که عاری از هرگونه فساد و سایر مسائلی خواهد بود که برخی نهادها با آن مواجه هستند.
۵. با توجه به در اختیار داشتن ابزار تحقیق و بررسی و در اختیار داشتن اطلاعات مالی و اقتصادی اشخاص حقوقی و حقیقی امکان پیشگیری از وقوع تخلفات بزرگ وجود دارد.
۶. عملکرد و کارآمدی این سازمان می‌تواند در ارتقای سطح اعتماد عمومی نسبت به اراده قاطع حاکمیت برای مبارزه با مفاسد اقتصادی نقش بسزایی ایفاء نماید.
۷. بررسی پیشرفت‌ها و موفقیت‌ها و شکست‌های سازمان با شفافیت بیشتری انجام خواهد شد.
۸. با توجه به تخصص و سلامت اخلاقی کارکنان این سازمان اقدامات سریع‌تری در مقابله با فساد انجام خواهد شد.

برخی دلایل ناکارآمدی اقدامات راجع به مبارزه با مفاسد اقتصادی

چنانچه اشاره شد در سال‌های اخیر اقدامات متعددی در خصوص مبارزه و مهار مفاسد اقتصادی در کشور صورت گرفته است، اما علیرغم این تلاش‌ها پیشرفت و موفقیت قابل ملاحظه‌ای در این خصوص حاصل نشده است. به همین جهت ضرورت پیش‌بینی یک نهاد مستقل که بتواند عهده‌دار امر مبارزه با مفاسد اقتصادی باشد و خلأهای موجود را برطرف کند احساس می‌شود. در ادامه به برخی از این خلأها و ضرورت وجود چنین نهادی برای برطرف نمودن این خلأها اشاره می‌گردد:

۱. عدم وجود دستگاه یا سازمان خاصی که کارویژه و رسالت اصلی آن مبارزه با مفاسد اقتصادی باشد

اگرچه در حال حاضر دستگاه‌های مختلفی از جمله دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی در کشور وجود دارد، اما از آنجا که رسالت و کارویژه اصلی هیچ‌کدام مبارزه با مفاسد اقتصادی نمی‌باشد لذا امر مدیریت و پاسخگویی در قبال شیوع و وقوع مفاسد اقتصادی همواره با ابهاماتی روبرو بوده است. در ادامه به برخی از این دستگاه‌ها و محدودیت‌های آنها در مبارزه همه‌جانبه با مفاسد اقتصادی می‌پردازیم.

دیوان محاسبات کل کشور

مسئولیت و کارویژه دیوان محاسبات طبق قانون اساسی صرفاً نظارت بر اجرای دقیق بودجه و انتشار گزارش‌های تفریغ بودجه به صورت سالیانه می‌باشد. از این‌رو حوزه

وظایف و اختیارات دیوان محاسبات محدود است و فقط می‌تواند بخش محدودی از وظایف مربوط به مبارزه را پوشش دهد. اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی مقرر می‌دارد:

دیوان محاسبات به کلیه حساب‌های وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی و سایر دستگاه‌هایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند به ترتیبی که قانون مقرر می‌دارد رسیدگی یا حسابرسی می‌نماید که هیچ هزینه‌ای از اعتبارات مصوب تجاوز نکرده و هر وجهی در محل خود به مصرف رسیده باشد. دیوان محاسبات، حساب‌ها و اسناد و مدارک مربوطه را برابر قانون جمع‌آوری و گزارش تفریح بودجه هر سال را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌نماید. این گزارش باید در دسترس عموم گذاشته شود.

سازمان بازرسی کل کشور

این سازمان نیز در اجرای اصل یکصد و هفتاد و چهارم قانون اساسی صرفاً به منظور نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری تشکیل شده است. از این رو این سازمان نیز با توجه به وظایف ذاتی خود در مبارزه جامع و فراگیر با مفاسد با دو محدودیت جدی مواجه است. اول اینکه قلمرو اقدامات سازمان به انجام بازرسی و تهیه گزارش و در مواردی ارائه گزارش به مراجع قضایی منتهی می‌گردد و لذا اقدامات بعد از ارسال پرونده به دستگاه قضایی از حیطه اختیارات سازمان خارج می‌باشد و دوم اینکه به لحاظ فعالیت نظارتی نیز بازرسی این سازمان به دستگاه‌های اداری اختصاص دارد.

وزارت اطلاعات

رسالت و مسئولیت اصلی وزارت اطلاعات نیز کشف توطئه‌ها و فعالیت‌های براندازی، جاسوسی، خرابکاری و اغتشاش علیه استقلال و امنیت و تمامیت ارضی کشور می‌باشد.

اگرچه به موجب برخی قوانین از جمله قانون ارتقای سلامت اداری برخی از وظایف مربوط به کشف و پوشش اطلاعاتی برعهده این وزارتخانه گذاشته شده است، اما به نظر می‌رسد با توجه به آزمایشی بودن برخی از این قوانین از جمله قانون مورد اشاره از یکسو و توجه به وظایف ذاتی این وزارتخانه ازسوی دیگر محدودیت‌هایی را برای مواجهه با مفاسد اقتصادی به وجود می‌آورد. همچنین باید توجه داشت آنچه در طرح مورد بحث پیش‌بینی شده است منافاتی با وظایف محوله به وزارت اطلاعات نداشته و این طرح درصدد مدیریت بخشی به انجام هرگونه فعالیت پراکنده در مواجهه با مفاسد می‌باشد.

نیروی انتظامی

اگرچه کشف جرائم اقتصادی و تعقیب این قبیل مجرمین در حیطه اختیارات و وظایف عام نیروی انتظامی به‌عنوان متولی کشف و تعقیب مجرمین قرار می‌گیرد اما باید عنایت داشت که عمدتاً برخورد و کشف جرائم اقتصادی که به جرائم یقه سفید و پنهان معروف هستند در مقایسه با جرائمی که خشونت‌بار بوده و در زمره جرائم مشهود هستند در اولویت نیروی انتظامی قرار نمی‌گیرد و لذا همواره امر کشف و تعقیب این قبیل مجرمین با محدودیت‌هایی از جمله فقدان نیروهای متخصص در این قبیل جرائم مواجه بوده است.

۲. خلأ مدیریت مبارزه با مفاسد اقتصادی

نداشتن برنامه جامع و کلان برای ریشه‌یابی و شناسایی علل و عوامل بروز مفاسد اقتصادی کلان، که به نوبه خود در اولویت‌گذاری‌های مبارزه با فساد اهمیت انکارناپذیری دارد، بسیار قابل تأمل است. از این رو پیش‌بینی شورای راهبردی مبارزه با مفاسد

اقتصادی با ترکیبی از وزرای مربوطه و مسئولان قوه قضائیه در ماده (۲) این طرح می‌تواند کمک قابل توجهی در پیش‌بینی برنامه‌های جامع مبارزه با مفاسد اقتصادی را به همراه داشته باشد.

۳. فقدان مدیریت پرونده‌های مربوط به مفاسد اقتصادی

بررسی و ملاحظه برخی پرونده‌های مهم نشان می‌دهد تنها در مواردی این مبارزه به نتیجه رسیده است که بعد از بروز فساد، هماهنگی و توجه ویژه‌ای در پیگیری پرونده صورت گرفته است. از این رو پیش‌بینی تشکیلاتی که زیر نظر مستقیم رئیس قوه قضائیه باشد و بتواند به صورت مستمر و با در اختیار داشتن امکانات و نیروهای لازم در پیگیری و مدیریت اینگونه پرونده‌ها نقش مؤثری ایفا کند لازم و ضروری است.

۴. فقدان ارتباط سیستماتیک و انسجام در مبارزه با مفاسد اقتصادی بین

دستگاه‌های مختلف

به دلیل نبود ارتباط ارگانیک و سیستمی بین دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور و ..، از پتانسیل نظارتی موجود استفاده کافی نمی‌شود و همپوشانی‌های زیادی در عرصه نظارت و بازرسی پدید می‌آید. پیش‌بینی شورای راهبردی مبارزه با مفاسد اقتصادی در این طرح می‌تواند خلأ وجود این ارتباط سیستماتیک را برطرف کند.

۵. فقدان نیروهای نخبه و متخصص

فقدان قضات ویژه و پلیس ویژه و نیروی اطلاعاتی و بازرسی ویژه با اختیارات لازم و هماهنگی لازم برای مبارزه با فساد یکی دیگر از عوامل مهم عدم موفقیت کنترل جرائم اقتصادی به‌شمار می‌رود. در ماده (۶) این طرح، رئیس سازمان مکلف گردیده است با همکاری مراجع اطلاعاتی و انتظامی و با گزینش تعدادی از بهترین نیروهای ذی‌ربط که دارای حسن سابقه و انضباط کاری و مالی باشند به تشکیل ضابطین خاص جرائم اقتصادی اقدام نماید. همچنین در ماده (۴۳) تربیت و آموزش نیروهای متخصص مربوط مبارزه با این قبیل جرائم پیش‌بینی شده است.

۶. فقدان دادسرا و دادگاه‌های اختصاصی جرائم اقتصادی

محاکم در نظام تشکیلاتی قوه قضائیه به دو بخش دسته محاکم اختصاصی و محاکم عمومی تقسیم می‌گردند. دادگاه‌های اختصاصی در واقع با محوریت ویژگی و خصوصیت مرتکبین تأسیس می‌گردد همچون محاکم نظامی و یا دادگاه‌های اطفال. همچنین نوع و ویژگی‌های جرم ارتكابی می‌تواند ضرورت تشکیل دادگاه اختصاصی را به‌وجود آورد. پیش‌بینی دادگاه‌های جرائم اقتصادی به‌عنوان یکی از ارکان سازمان مبارزه در واقع با هدف رسیدگی‌های تخصصی و فنی موجود در این نوع از جرائم قابل تحلیل می‌باشد.

ضرورت تشکیل سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی

چنانچه از مطالب پیش گفته نیز آشکار می‌شود مهمترین سؤال در مورد طرح تشکیل سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی این است که با وجود قوه قضائیه و سازمان بازرسی کل کشور، وزارت اطلاعات، نیروی انتظامی و دیوان محاسبات چه ضرورتی برای تشکیل سازمانی جدید وجود دارد؟ چه تضمینی وجود دارد که سازمان جدید بهتر از دستگاه‌های موجود بتواند در پیشگیری و برخورد با فساد موفق عمل نماید؟

در پاسخ به سؤالات مذکور به‌طور مختصر آنچه در جلسات کمیته تخصصی راجع به بررسی این طرح مورد بحث قرار گرفت تقدیم می‌گردد:

۱. در کشور ما هیچ دستگاهی وجود ندارد که کارویژه‌اش پیشگیری و مبارزه با مفاسد اقتصادی باشد. قوه قضائیه مطابق اصول قانون اساسی وظایف متعددی برعهده دارد. سالیانه به چندین میلیون پرونده رسیده می‌کند. دستگاه‌های متعددی را در زیرمجموعه خود دارد. با بیش از ۱۵۰۰ جرم باید برخورد کند. برخورد با مفسدان اقتصادی و پیشگیری از فساد نیز ازجمله وظایف قوه قضائیه است. اما این وظیفه کارویژه قوه قضائیه نیست.

سازمان بازرسی کل کشور مطابق اصل یکصد و هفتاد و چهارم قانون اساسی به‌منظور «نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین» تشکیل شده است. هر چند نظارت بر همه دستگاه‌های اداری جهت حسن جریان امور برعهده این سازمان نهاده شده است و به‌طور طبیعی هرگاه این سازمان با فساد مواجه شود آن را نیز به قوه قضائیه و مسئولین ذیربط گزارش می‌کند اما واضح است که کارویژه این سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی نیست و اقدامات مجلس شورای اسلامی در یک دهه گذشته برای

افزایش اختیارات و وظایف این سازمان جهت برخورد با فساد اقتصادی با تفسیر شورای محترم نگهبان از اصل یکصد و هفتاد و چهارم قانون اساسی مغایرت داشته و به نتیجه نرسیده است. مسئولان سازمان بازرسی کل کشور خود را صرفاً مسئول اعلام مفاسد دانسته و وظیفه مستقیمی در خصوص برخورد با فساد ندارند.

وظایف وزارت اطلاعات و نیروی انتظامی و دیوان محاسبات نیز مشخص است. هر چند هر کدام از این دستگاه‌ها در مواجهه با فساد به وظیفه خود عمل می‌کنند اما وظیفه ذاتی هیچ یک از اینها برخورد با فساد نیست و اکنون در کشور ما دستگاه و مقامی مسئولیت پاسخگویی در خصوص پیشگیری و برخورد با فساد را برعهده نمی‌گیرد. تجربه بسیاری از کشورهای جهان که در پیشگیری و برخورد با جرائم اقتصادی موفق بوده‌اند نشان می‌دهد آنها دارای یک سازمان مقتدر و یا مرجع مشخص برای پیشگیری و برخورد با فساد اقتصادی هستند و در عمده موارد چنین سازمانی هیچ کاری جز برخورد با فساد ندارد (مراجعه شود به پیوست‌های ۱، ۲ و ۳). بنابراین تشکیل سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی به هیچ وجه موازی‌کاری با سایر دستگاه‌ها محسوب نمی‌شود.

۲. علاوه بر آنکه در کشور متولی منسجمی برای پیشگیری و برخورد با فساد وجود ندارد نقایص دیگری در این زمینه وجود دارد که در ذیل می‌آید:

الف) برای پیشگیری از فساد سیستم هوشمندی در کشور تعبیه نشده است. مرکز اطلاعات و آمار اقتصادی برای مسدود کردن گلوگاه‌های فساد در کشور وجود ندارد به همین دلیل مفسدان اقتصادی به راحتی طی سال‌های متمادی مرتکب فساد می‌شوند و به راحتی از خلأهای موجود استفاده می‌کنند. به عنوان مثال در پرونده سه هزار میلیارد

تومانی جرم اولیه چندان قابل توجه نبوده است اما به دلیل عدم وجود سیستم هوشمند و عدم اقدام پیشگیرانه، فساد اندک به سه هزار میلیارد تومان افزایش یافت.

(ب) بین ضابطان و کشف‌کنندگان فساد از یکسو با مراجع چندگانه رسیدگی به مفساد اقتصادی هماهنگی لازم وجود ندارد و تنها در برخی پرونده‌های بزرگ فساد اقتصادی که هماهنگی و توجه ویژه‌ای صورت گرفته است، موفقیت‌هایی دیده می‌شود.

(ج) معمولاً در پرونده‌های مفساد اقتصادی افرادی صاحب قدرت و ذی نفوذ به‌عنوان متهم یا پشتیبانی‌کننده از متهمان حضور دارند بدیهی است که ضابطان و قضات در صورتی می‌توانند در برابر این‌گونه اشخاص مقاومت کنند که علاوه بر توانمندی‌های شخصی از حمایت قانونی لازم نیز برخوردار باشند. صاحبان قدرت که در پرونده‌های فساد دخیل هستند ضمن بهره‌مندی از وکلای با تجربه از همه امکانات برای فشار بر قضات و ضابطان برای انحراف پرونده استفاده می‌نمایند. مفسدان اقتصادی قدرتمند برای انحراف پرونده از مسیر عدالت به‌دنبال شناسایی راهکارهای غیرقانونی در هر مرحله هستند و با امید به همین وضعیت ریسک ارتکاب جرم را می‌پذیرند و در بسیاری از موارد هم از این وضعیت برای منع تعقیب یا تبرئه خود استفاده می‌کنند.

(د) شفافیت و اطلاع‌رسانی متعادل و مناسب در خصوص پیشگیری و برخورد با فساد اقتصادی یکی از مهمترین اقدامات در خصوص مبارزه با مفساد اقتصادی می‌باشد پیش‌بینی یک سازمان مستقل با برنامه‌ریزی مناسب و به شکل دوره‌ای می‌تواند افکار عمومی را در جریان برخوردهای صورت گرفته با مفسدان اقتصادی قرار دهد.

(ه) یکی از مهمترین امور در امر مبارزه با مفساد اقتصادی شناسایی خلأهای قانونی موجود است که مفسدان اقتصادی با استفاده از آن خلأها به اغراض خود دست می‌یابند.

وجود یک سازمان تخصصی برای کمک به انسداد راه‌های سوءاستفاده مفسدان اقتصادی و شناسایی خلأها و پر کردن آنها از طریق تهیه پیش‌نویس قوانین و آیین‌نامه‌ها در زمان مناسب نقش قابل توجهی در مبارزه با مفساد اقتصادی ایفا می‌نماید.

جمع‌بندی

مبارزه با فساد امری پیچیده و چندجانبه است و ریشه‌ها و تبعات گسترده‌ای در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اداری، اجتماعی و سیاسی دارد از این‌رو مدیریت و تعیین یک نهاد مستقل برای مبارزه با این پدیده امری کاملاً ضروری و لازم به شمار می‌رود. از این‌رو هدف اصلی از تأسیس این سازمان پیش‌بینی یک نهاد دائمی و مقتدر به‌منظور مدیریت ویژه و ساماندهی امر مبارزه با مفساد اقتصادی در کشور است. این نهاد می‌تواند با ایجاد هماهنگی مؤثر در بین سایر نهادهای متولی حوزه پیشگیری جرائم اقتصادی و همچنین برخورداری از رکن قضایی متخصص و متعهد با برخورد قاطع و بازدارنده با مجرمان اقتصادی زمینه‌های سالم‌سازی عرصه اقتصادی کشور و جلوگیری از وارد آمدن پیامدهای جبران‌ناپذیر به کشور را فراهم آورد. لازم به ذکر است دستگاه‌های نظارتی موجود معارض و مغایر با سازمان مورد پیش‌بینی در این طرح نمی‌باشد بلکه کار آنها کمک به مبارزه با فساد اقتصادی و تمهید مقدمات مبارزه است. از این‌رو تصویب کلیات این طرح مورد پیشنهاد می‌باشد.

پیوست‌ها

پیوست ۱ - نهاد تحقیق و پیشگیری از فساد سنگاپور^۱ (CPIB)

سنگاپور در حدود پنج دهه پیش کشور کوچک تازه استقلال یافته‌ای بود که در تلاش برای رشد و توسعه اقتصادی، با گرفتاری بزرگی مواجه بود. فساد به یک روش زندگی تبدیل شده بود و باندهای فساد به صورت گسترده وجود داشت. فساد به عنوان یک فعالیت کم‌ریسک و پرسود محسوب می‌شد. از این رو این کشور اقدامات ریشه‌ای و ساختاری مقابله با فساد را در دستور کار قرار داد. ایجاد سیستمی مبتنی بر شفافیت و صداقت و تشکیل نهاد تحقیق و پیشگیری از فساد به عنوان یک نهاد مستقل مبارزه با فساد در سنگاپور، بنای اصولی مبارزه با فساد، را در این کشور شکل دادند. این نهاد به عنوان تنها نهاد و سازمان مسئول رسیدگی به فعالیت‌های مربوط به فساد از استقلال عمل کامل در این زمینه برخوردار بوده و سایر نهادها نیز مکلف به پاسخگویی و در اختیار قرار دادن اطلاعات مورد نیاز این نهاد هستند.

لازم به ذکر است در سال ۱۹۶۰، یک استراتژی جامع مبارزه با فساد - با استفاده از تصویب قانون پیشگیری از فساد- در این کشور شکل گرفت. همچنین، قانون پیشگیری از فساد، قدرت تحقیقاتی برای نهاد تحقیق و پیشگیری از فعالیت‌های فاسد را گسترش داد و ابزارهای لازم در مبارزه با فساد را در اختیار این اداره قرار داد و نیز باعث افزایش یافتن مجازات فساد شد. نهاد تحقیق و پیشگیری از فساد در سال ۱۹۵۲ تأسیس شد.

۱. مطالعه تجربه کشورها برای مبارزه با فساد اقتصادی مؤسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد، مترجم حمیدرضا درخشان، ۱۳۸۸، صص ۱۹۴-۲۰۲.

این اداره یک سازمان مستقل است که در دفتر نخست‌وزیری قرار گرفته است ریاست این اداره برعهده مدیری است که به وسیله رئیس‌جمهور و بنا به پیشنهاد کابینه یا وزیری که نماینده کابینه است انتخاب می‌شود.

مسئولیت اصلی نهاد تحقیق و پیشگیری از فساد، اجرای قانون پیشگیری از فساد است و در نتیجه، این اداره سازمان اصلی در زمینه تحقیق و پیشگیری از فعالیت‌های فاسد است. بدین ترتیب، سه کارکرد اصلی این نهاد به قرار زیر هستند :

- دریافت و انجام تحقیقات در رابطه با شکایت‌های ارائه شده در مورد فساد در بخش‌های دولتی و خصوصی؛

- تحقیق و بازرسی در مورد عملکرد نادرست و سوءرفتار کارکنان دولتی و بررسی فعالیت‌ها و رویه‌ها در بخش دولتی به منظور کاهش فرصت‌های فساد.

- ساختار سازمانی اداره تحقیق و پیشگیری به سه شاخه تقسیم می‌شود که این شاخه‌ها عبارتند از:

- شاخه تحقیق و بازرسی، که بزرگ‌ترین شاخه بوده و شامل چهار واحد می‌شود و هر کدام از این واحدها به وسیله یک دستیار ارشد مدیر هدایت و نظارت می‌گردد.

- شاخه مدیریت داده‌ها و پشتیبانی، که یک سیستم اطلاعات کامپیوتری را مدیریت می‌کند که این سیستم اداره تحقیق و پیشگیری از فساد را قادر به ایجاد استراتژی‌های پیشگیری از فساد و نیز نظارت بر نامزدهای کسب مشاغل دولتی، ارتقاء بورسیه و آموزش می‌گرداند. واحد مطالعات در داخل این شاخه به بررسی رویه‌های کاری در ادارات فاسد می‌پردازد و داده‌های لازم برای نیازهای عملیاتی شاخه تحقیق و بازرسی را جمع‌آوری می‌نماید.

- شاخه مدیریت، که حمایت ستادی برای دو شاخه دیگر را تأمین نموده، مسئولیت مدیریت مالی و کارکنان این اداره را برعهده دارد. در قانون پیشگیری از فساد گفته شده است که تمامی افراد از لحاظ قانونی موظفند که هر گونه اطلاعاتی که مربوط به وظایف مدیر یا هر افسر این اداره - مربوط به انجام این وظایف تعیین شده در قانون مبارزه با فساد - باشد را در اختیار وی قرار دهند. همچنین بر اساس این قانون، کسانی که موارد مشکوک به فساد را گزارش می‌دهند، تحت حمایت قانون هستند.

نتیجه تلاش دولتمردان سنگاپوری و عملکرد نهاد تحقیق و پیشگیری از فساد سنگاپور به آنجا انجامیده که این کشور امروز در تمامی رده‌بندی‌های بین‌المللی در زمره برترین کشورهای دنیا از حیث مبارزه با فساد قرار دارد. از جمله در گزارش سال ۲۰۱۳ سازمان شفافیت بین‌المللی، سنگاپور در کنار کشورهای دانمارک، زلاندنو، فنلاند، سوئد، نروژ، سوئیس، هلند، استرالیا و کانادا در شمار رتبه یک تا ده از سالم‌ترین کشورهای جهان قرار گرفته است.

پیوست ۲ - کمیسیون مستقل ضدفساد هنگ‌کنگ^۱

هنگ‌کنگ از نظر فساد اداری و اقتصادی در حال حاضر رتبه ۱۲ را در میان کشورهای جهان داراست. این رتبه مطلوب برای هنگ‌کنگ در حالی محقق شده است که این کشور در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ میلادی درگیر فساد اداری زیادی بوده است. به نحوی که در ادارات دولتی کاری بدون رشوه انجام نمی‌شد و کارکنان پلیس این کشور نیز به‌طور

۱. همان، صص ۱۰۱-۱۱۱.

علنی رشوه دریافت می‌نموده‌اند، پدیده فساد اداری به نحوی شیوع یافته بود که کل جامعه این وضع را به‌عنوان واقعیت زندگی پذیرفته بودند.

از این رو به‌عنوان یکی از اقدامات ضدفساد، نهادی در این کشور با عنوان «کمیسیون مستقل ضدفساد»، در سال ۱۹۷۴ تأسیس شد. قبل از این تاریخ کشف و بررسی موارد فساد از وظایف پلیس به‌شمار می‌آمد، مستقل بودن این کمیسیون به معنی استقلال از سه قوه اجرایی، مقننه و قضایی و پاسخگویی رئیس آن در مقابل فرماندار هنگ‌کنگ است.

بررسی کارکرد این کمیسیون حاکی از موفقیت‌آمیز بودن این نهاد بوده است به‌گونه‌ای که می‌توان گفت؛ هنگ‌کنگ از فساد رایج و پذیرفته شده در دهه‌های گذشته دور شده و به وضعیت مطلوب امروزی خود رسیده است، به‌طوری که امروزه از سوی نهادهای بین‌المللی به‌عنوان یک نمونه موفق مبارزه با فساد معرفی می‌شود. در ادامه ساختار و وظایف این نهاد مورد بررسی قرار می‌گیرد:

آشنایی با ساختار و وظایف کمیسیون

کمیسیون مستقل مقابله با فساد با حدود ۱۲۰۰ پرسنل در ساختار سازمانی ذیل به‌عنوان یک سازمان مستقل خدمات اجتماعی در خدمت جامعه ۷ میلیون نفری هنگ‌کنگ است. ساختار سازمانی این کمیسیون متشکل از سه بخش مهم و اساسی می‌باشد:

بخش اول - بخش تحقیقات

این بخش بیش از ۷۰ درصد نیروی انسانی کمیسیون را به خود اختصاص داده و بزرگ‌ترین بخش آن به‌شمار می‌آید و در دو گروه بازرسی بخش دولتی و بازرسی بخش خصوصی مسئولیت رسیدگی به انواع فساد اداری را طبق قانون به‌عهده دارد. برای کشف موارد فساد به کارکنان این بخش آموزش‌های ویژه‌ای داده می‌شود از جمله در خصوص روش دریافت و ثبت اطلاعات، روش دستگیری، روش بازجویی، حمایت از شاهدان و روش شهادت دادن، روش تحلیل اطلاعات و انجام عملیات مخفی. گردش کلی بررسی در این بخش به اختصار به شرح ذیل است:

الف) دریافت اطلاعات

این بخش دارای یک مرکز گزارش‌گیری است؛ به‌گونه‌ای که هر کس می‌تواند از طریق تلفن یا نامه و یا به‌طور حضوری مورد فساد را اطلاع دهد. علاوه بر این در جمع‌آوری اطلاعات از مأمورین مخفی هم استفاده می‌شود.

ب) بازداشت و بازجویی

هر فرد مظنون را می‌توان تا ۴۸ ساعت بازداشت کرد، اما معمولاً بعد از ۲۴ ساعت اقدام به دریافت مجوز از قوه قضائیه می‌شود. بازجویی‌ها به‌طور کامل فیلمبرداری ویدئویی و در سه نسخه تدوین می‌شود؛ یک نسخه برای دادگاه، یک نسخه برای متهم و نسخه سوم نیز بایگانی می‌شود. لذا همه مدارک شفاف است و متهم نمی‌تواند اعترافات خود را غیرواقعی جلوه دهد. کمیسیون برای تکمیل مستندات و مدارک لازم برای اثبات فساد می‌تواند به اطلاعات بانکی یا اطلاعات سایر ادارات نیز دسترسی داشته باشد و همه سازمان‌ها طبق قانون ملزم به ارائه اطلاعات صحیح هستند.

ج) ارائه پرونده به دادگاه

کمیسیون مسئولیت بررسی فساد اداری و تکمیل اطلاعات هر پرونده را به عهده دارد. تعقیب و صدور حکم در رابطه با موارد فساد اداری با دادگاه است؛ از این رو فرد متهم به فساد همراه با اسناد و مدارک جمع‌آوری شده به دادگاه معرفی می‌شود در این حالت دادگاه نمی‌تواند موضوع را پیگیری نکند چون:

۱. موضوع از طریق کمیسیون پیگیری می‌شود.
۲. موارد در گزارش‌ها و همچنین مطبوعات درج می‌شود.

بخش دوم - بخش پیشگیری از فساد

مسئولیت و وظیفه این بخش که همگی از مدیران ارشد سازمان‌های خدمات عمومی می‌باشند و در گروه‌های تخصصی سازماندهی شده‌اند، سامان دادن و اصلاح سیستم‌ها و رویه‌های کاری سازمان‌های دولتی و خدمات عمومی می‌باشد. برای مثال در مورد صدور گواهینامه بررسی می‌کند که چه نقاط مسئله‌دار و مستعد فسادی وجود دارد و توصیه‌هایی برای رفع آنها ارائه می‌دهد. این توصیه‌ها به سازمان‌های دولتی جنبه دستوری دادند و آنها موظف به رعایت کردن آنها هستند.

فعالیت‌ها و توصیه‌های این بخش همواره در جهت ساده‌سازی فرآیندها، شفافیت رویه‌ها و عملکردها، مستند بودن اقدامات هر فرآیند و نتایج هر یک برای ارزیابی و کنترل‌های لازم و رفع عیب‌های بعدی و حذف یا اصلاح موارد مستعد فساد است که همگی در جهت مبارزه عملی و واقع‌بینانه با فساد و در راستای افزایش قدرت

پاسخگویی است. این بخش تاکنون در زمینه امور گمرکی، انعقاد قراردادها، انبارداری و موارد دیگر کار کرده و توصیه‌هایی ارائه داده است.

بخش سوم - بخش روابط اجتماعی

این بخش مسئولیت تبلیغات و آموزش مردم و طبقات اجتماعی را به‌عهده دارد و دارای دو قسمت عمده است:

قسمت اول - وظیفه طراحی و تهیه انواع برنامه‌ها و محصولات آموزشی و اخلاقی رادیویی، تلویزیونی، سمینار برای سطوح و طبقات مختلف اجتماعی و انتشار گزارش موارد فساد و ارتباط با مطبوعات را انجام می‌دهد (آموزش غیرمستقیم).

قسمت دوم - این قسمت کلاس‌ها و سمینارهایی را در مدارس، دانشگاه‌ها و ادارات بخش‌های مختلف خدمات اجتماعی برگزار می‌کند. در همه آموزش‌ها آشنایی با قوانین ضدفساد، موارد فساد، چگونگی در امان ماندن از فساد، عوارض فردی و اجتماعی فساد، و نحوه همکاری عمومی با کمیسیون به عنوان هدف دنبال می‌شود (آموزش مستقیم).

حاصل آنکه؛ هنگ‌کنگ از فساد دهه‌های گذشته به وضعیت مطلوب امروزی خود رسیده است، اساسی‌ترین دلایل توفیق این کشور در مبارزه با فساد را می‌توان ناشی از عوامل اساسی ذیل دانست:

۱. خستگی مردم از فساد اداری و درک ضرورت مبارزه ملی با آن،
۲. وجود اراده سیاسی قوی لازم برای حمایت از تلاش‌های ضدفساد اداری،
۳. یکپارچه شدن قوانین قبلی تحت عنوان یک قانون ضدفساد،

۴. وجود یک سازمان منحصر به فرد در این کشور و تمرکز مأموریت در امور بازرسی و ارزیابی مورد فساد با استفاده از نیروهای کارآمد، آموزش‌دیده و با تجربه، انجام فعالیت‌های تبلیغی - آموزشی و تشخیص و پیگیری اصلاحات ساختاری و سیستمی سازمان‌ها در جهت کاهش امکان فساد و افزایش شفافیت کارکردی و عملکردی در بخش خدمات عمومی،

۵. توجه به آموزش عمومی به صورت‌های متفاوت و متناسب با انواع گروه‌های اجتماعی مردم، با استفاده مؤثر از رادیو و تلویزیون، مطبوعات، مدارس و غیره،
۶. انتشار اخبار موارد فساد و نتایج آنها برای اطلاع جامعه و نظارت عمومی بر عملکرد سازمان‌ها از طریق مطبوعات.

پیوست ۳ - نهاد ضد فساد مالزی^۱

نهاد ضد فساد در مالزی در سال ۱۹۶۷ و با همکاری سه مرجع دیگر بنیان نهاده شده است. نهاد اختیار تحقیق، بازجویی، دستگیری و تعقیب جرائم فساد را دارد. در گذشته، کارکنان آن را نیروهای انتقالی پلیس تشکیل می‌دادند، اما اکنون در مقام نهاد مستقل نیرو جذب می‌کند. آنها علاوه بر حقوق بخش دولتی، به‌عنوان تشویقی فوق‌العاده نیز دریافت می‌کنند. این نهاد ۶ شعبه دارد: تعقیب، تحقیق، اطلاعات، پیشگیری، آموزش و سرپرستی.

کارکردهای اصلی این نهاد عبارتند از:

۱. تحقیق و تعقیب جرائم فساد،

---

۱. برنامه‌های جهانی مبارزه با فساد، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، مترجم حمید بهره‌مند.

۲. پیشگیری و ریشه‌کنی فساد در خدمات دولتی،

۳. تحقیق از اقدامات کارکنان نظام اداری.

لازم به‌ذکر است فساد در قانون پیشگیری از فساد مصوب سال ۱۹۶۱ و فرمان شماره ۲۲ مصوب سال ۱۹۷۱ تعریف شده و شامل ارتشا، ادعای نادرست و استفاده از سمت یا اداره دولتی برای منافع مالی یا غیرمالی می‌شود. ادعاهای مربوط به هزینه‌های نادرست را این نهاد رسیدگی می‌کند، اما پلیس به دیگر ادعاهای متقلبانه رسیدگی می‌کند.

این نهاد مجرمان را تحت تعقیب قرار می‌دهد و به‌دنبال پیشگیری از فساد است. در سال اول فعالیت خود، بسیاری از مردم را به‌دلیل پرداخت رشوه به کارکنان نظام اداری تحت تحقیق قرار داد.

پس از آن، به‌دنبال نهادینه شدن برنامه‌های پیشگیری برای تشویق مردم به گزارش این‌گونه اقدامات فاسد، تعداد روزافزونی از کارکنان نظام اداری دستگیر شدند. با اینکه عمده اقدامات این نهاد متوجه کارکنان خدمات دولتی است، اما به تحقیق از وزرا نیز پرداخته، بازیکن فوتبالی که در نتیجه مسابقه تقلب کرده را مسئول شناخته و مدیران بانک‌هایی که در قبال موافقت با وام بانکی درصدی را برای خود برمی‌داشتند، محکوم کرده است. طی آگوست ۱۹۹۴، ۱۵۰ جلسه دادگاه برگزار شد. برای جلب همکاری عمومی و بازداشتن آنهایی که متمایل به ارتکاب فساد بودند، برنامه‌های ویدئویی تبلیغاتی تهیه شد. همچنین، این نهاد شیوه‌های مدیریتی‌ای را توصیه کرده که فرصت‌های فساد را کاهش می‌دهد.

اهم اقدامات نهاد ضدفساد مالزی

۱. اجرای فعالیت‌های اطلاعاتی و تحقیق در خصوص موارد فساد،
  ۲. تولید برنامه‌های تبلیغاتی، آموزشی، برنامه‌های تلویزیونی ضدفساد و دیگر اطلاع‌رسانی‌های عمومی،
  ۳. تعقیب مجرمان،
  ۴. مطالعه نقاط ضعف مدیریت دولتی،
  ۵. اجرای اقداماتی که در کنترل فساد شگفت‌انگیز محسوب می‌شوند.
- این نهاد موارد تعارض منافع، اخاذی، ادعاهای نادرست و دادوستدهای فاسد را تحت تحقیق قرار می‌دهد. فنون پیشگیری و بازدارندگی شامل مجازات، مدیریت و آموزش و جلب پشتیبانی عمومی برای مبارزه با فساد می‌شود. افزایش میزان مسئولیت‌ها به‌عهده نهاد واگذار شده است. این موارد عبارتند از: تصویب مقررات رفتاری بازنگری شده و مجازات انضباطی کارکنان دولتی در سال ۱۹۹۳، کد اخلاقیات برای قضات در سال ۱۹۹۴ و همکاری بیشتر با سازمان‌های مذهبی. شاخه جدید نهاد در سال ۱۹۹۶ تأسیس شد تا نسبت به فساد در شرکت‌های بزرگ دولتی یک نظام هشدار زودرس را برقرار سازد. در آوریل ۱۹۹۷، دولت راهبرد سه‌جانبه نهاد را برای تقویت منابع و مدیریت آن تصویب کرد تا اقدامات پیشگیرانه و تبلیغاتی‌اش را توسعه دهد و ضمانت اجراها را از طریق اقداماتی چون تدوین مجدد قوانین فساد بهبود بخشد. در سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۰، نهاد مسئولیت مقابله با فساد بخش خصوصی را عهده‌دار شد و بدین‌منظور نیروی بیشتری را جذب کرد.

حاصل آنکه کشور مالزی در سال‌های اخیر به پیشرفت‌های قابل توجهی در زمینه مقابله با فساد اداری دست یافته است. تأسیس نهاد مستقل ضدفساد به موازات پیش‌بینی قوانین جامع و بازدارنده در خصوص فساد از جمله اقداماتی است که این کشور در جهت مقابله با پدیده فساد اداری و اقتصادی انجام داده است. انجام فعالیت‌های اطلاعاتی و تحقیق در خصوص موارد فساد و همچنین تعقیب مجرمان از جمله مهمترین وظایف نهاد مزبور به‌شمار می‌رود.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱-۱۳۲۵۹

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تشکیل سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی» (کلیات طرح)

نام دفتر: مطالعات حقوقی (گروه جزا و جرم‌شناسی)

تهیه و تدوین کنندگان: سیدمیثم عظیمی، احمد حکیم‌جوادی

مدیر مطالعه: سیدمیثم عظیمی

ناظر علمی: حجت‌الاسلام والمسلمین جلیل محبی

متقاضی: کمیسیون قضایی - حقوقی

همکاران: شهید شاطری‌پور، علی عبدالاحد، حمید بهره‌مند

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. سازمان

۲. مفاسد اقتصادی

۳. قانون اساسی

۴. مراجع اختصاصی

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۳/۱۰/۱۵

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۴/۱/۲۰

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۱/۳۰

